

КОНФЕРЕНЦИЈА „РАЗМЕНА НА ЗНАЕЊЕ. ЕВРОПА И ЦРНОМОРСКИОТ РЕГИОН, ОК. 1750 – 1850“ (УНИВЕРЗИТЕТ НА ГРАЦ, 29-30 СЕПТЕМВРИ 2017). CONFERENCE “KNOWLEDGE EXCHANGE. EUROPE AND THE BLACK SEA REGION, CA. 1750 – 1850” (UNIVERSITY OF GRAZ, 29–30 SEPTEMBER, 2017)

Во организација на Универзитет на Грац, од 29 до 30 септември 2017 година, беше одржана Меѓународната конференцијата „Размена на знаење. Европа и Црноморскиот регион, ок. 1750 – 1850“ (“Knowledge Exchange. Europe and the black sea region, CA. 1750 – 1850”). Конференцијата беше организирана во рамките на меѓународниот проект „Размена на знаење и академски култури во хуманитарните науки. Европа и Црноморскиот регион“ (“Knowledge Exchange and Academic Cultures in the Humanities. Europe and the Black Sea Region”), финансиран од Европската комисија, во програмата Horizon2020 (MSCA-RISE).

Отворањето на Конференцијата го поздравил проф. д-р Петер Шерер (Peter Scherrer), проректор за истражување и промоција на помлади истражувачи, при Универзитетот на Грац, како и проф. д-р Карл Касер (Karl Kaser), од истиот универзитет, главен раководител на проектот. Воведното излагање „Море од информации: мрежи и патишта на знаењето и моќта, в. 1700-1850“ (“A Sea of Information: Networks and Routes of Knowledge and Power, c. 1700-1850”) го одржа Алекс Дрејс-Франсис (Alex Drace-Francis) од Универзитетот во Амстердам. Научниот собир, на којшто беа пријавени учесници од различни земји и институции во рамките на проектот (Австрија, Русија, Бугарија, Македонија, Грузија, Грција, Турција, Молдавија, Романија, Украина, Азербејџан, Ерменија), како и излагачи од други земји (Полска, Холандија, САД, Италија), ја продолжи работата во рамките на 10 панели посветени на одделни теми.

Претпладневниот дел се одвиваше во два панела, од кои првиот беше посветен на темата „Сликата на Другиот креирана и распространета во весници, списанија и воени документи“ (“The Image of the Other Created and Disseminated in Journals, Magazines, and Military Documents”). Предложените теми претставуваа поглед на Западот врз

Црноморскиот регион, проследени преку француски воени документи и весникот „Habsburg Bucharest“ од крајот на 18-тиот век. Конференцијата продолжи со вториот панел, под наслов „Протоколот на националните идеи во Црноморскиот регион“ (“The Flow of National Ideas within the Black Sea”). Пријавените теми беа посветени на дебати околу национализмот, националните дејци, идентитет и национални проекти на Ерменија, Грција, Турција, Азебејџан, Бугарија и Молдавија.

Непроценливи беа изнесените научни размислувања во предавањето „Теоретски ориентации“ (“Theoretical Orientations”) на проф. Карл Касер (Karl Kaser) од Универзитетот на Грац. Како раководител на споменатиот проект, врз основа на сопствените научни опсервации и сознанија, тој успеа да ги постави основните прашања и насоки на истражувањата на проектната тема, поврзана со размената, односно трансферот на знаења.

Третиот панел, „Раната научна и филозофска мисла во регионот на Црното Море“ (“Early Scientific and Philosophical Thinking in the Black Sea Region”), постави прашања поврзани со размената на знаењата од најстарите времиња, па до насловниот период (18-19 век), раѓањето на архивите во Бугарија, како и улогата на науката, филозофијата и улогата на преводите во Грузија. Некои специфични облици на западноевропски влијанија беа тема на четвртиот панел „Трансферот на знаење и образованието“ (Knowledge Transfer and Education), во кој беа разгледувани прашања како што е женското образование во Рускиот Смоленски Институт за благороднички девојки, образованието на муслиманите во Османлиското општество низ примерот на еден речник (1826), македонскиот традиционален образовен систем на крстопатот на империјалните влијанија, како и образованието и културата во Грузија.

Вториот ден од Конференцијата започна со воведното обраќање на Сара Дикинсон (Sara Dickinson) од Универзитетот на Џенова (University of Genoa), по што продолжи со петтиот панел на тема „Патници и преведувачи меѓу Истокот и Западот“ (“Travelers and Translators between East and West”). Во овој дел од програмата, темите беа фокусирани на патувањата и преводите како начини на размена на знаење, со посебен осврт врз писмата на Лејди Мери Монтегју (Lady Mary Montagu) и преведувачката дејност на Џозеф фон Хамер-Пургстал (Joseph von Hammer-Purgstall).

Шестиот панел „Раното (визуелно) проучување на регионот на Црното Море“ (The Early /Visual/ Study of the Black Sea Region) овозможи увид во новите научни видувања за академските студии во

областа на визуелната антропологија, појавата на камерата и фотографијата во регионот на Црното Море и Кавказот, како вид размена на знаења помеѓу Руската Империја и Западна Европа. Во сличен контекст се одвиваше и седмиот панел „Размена на знаења. Големите сили и регионот на Црното Море“ (Knowledge Exchange. The Great Powers and the Black Sea Region), во контекст на флукуацијата на идеи помеѓу Хабсбуршката монархија, Велика Британија и Црноморскиот регион. Во таа смисла беше интересен и панелот со наслов „Ерменска размена на знаење во регионот на Црното Море“ (Armenian Knowledge Exchange in the Black Sea Region), тематски посветен на Ерменската црква, ерменската типографија и книжевните преводи од француски на ерменски јазик.

Во панелот насловен како „Мисионери и колонисти како актери во размената на знаења“ (Missionaries and Colonists as Actors in Knowledge Exchange), размената на знаење помеѓу Истокот и Западот беше разгледувана низ прашањето за католичките мисионери, европскиот клер и заедниците од дијаспората и нивната улога во Црноморскиот регион на Руската Империја. Во целокупната слика за протокот на новини, идеи и знаења, во панелот „Поморска и трговска размена на знаење во пристанишните градови на Црното Море“ (Maritime and Commercial Knowledge Exchange in Black Sea Port Cities), посветен на економската историја, односно патиштата и начините на дистрибуција на знаење, беа застапени теми поврзани со трговската размена во македонските градови, како и градовите на Јужна Украина како пунктови на размена помеѓу Европа и Руската Империја.

Конференцијата заврши со зборовите на проф. д-р Карл Касер, којшто се обрати до учесниците и гостите со своите заклучни констатации околу содржината и текот на дводневните дискусии.

Билјана Ристовска-Јосифовска